

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

П Р И Л О Г
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОЦЕНКА НА ВЛИЈАНИЕТО НА РЕГУЛАТИВАТА

Назив на министерство:	Министерство за животна средина и просторно планирање
Назив на предлогот на закон:	Нацрт на Закон за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата
Одговорно лице и контакт информации:	Билјана Тешева Ѓоргиевска, Раководител на сектор Кузман Куновски, Раководител на оделение Стевче Дечев, помлад соработник
Вид на Извештај:	☒ Нацрт ☐ Предлог
Обврската за подготовка на предлогот на закон произлегува од:	☐ Годишна програма за работа на Владата на Република Северна Македонија ☐ НПАА ☒ Заклучок на Владата на Република Северна Македонија ☐ Друго
Поврзаност со Директивите на ЕУ:	/
Дали нацрт извештајот содржи информации согласно прописите кои се однесуваат на класифицираните информации:	☐ Да ☒ Не
Датум на објавување на нацрт Извештајот на ЕНЕР:	16.06.2021 година
Датум на доставување на нацрт Извештајот до Министерството за информатичко општество и администрација:	----- година
Датум на добивање на мислењето од Министерството за информатичко општество и администрација:	
Рок за доставување на предлогот на закон до Генералниот секретаријат	-----година

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

1. Опис на состојбите во областа и дефинирање на проблемот

1.1 Опис на состојбите

Студенчишко Блато се наоѓа во крајните југозападни делови на Република Северна Македонија во границите на територијата на Општина Охрид. Лоцирано на надморска височина од 694 м до 696 м меѓу Студенчишката Река (денес каналот Студенчишта) на север и реката Рача на југ и меѓу регионалниот пат Охрид – Свети Наум на исток и крајбрежјето на Охридското Езеро на запад.

Еколошки информации

Геоморфологија: Студенчишко Блато е лоцирано во езерските седименти на Охридското Езеро, на рамничарски терен со тесен појас на распространување – од Езерото до патот Охрид – Свети Наум. Патот се јавува како геоморфолошка граница и од него теренот нагло се издигнува со големи разлики во надморската височина. На предметната локација има тригонометриска точка со кота 694,4 м, а најблиските ридови се значајно повисоки – Вршек има тригонометриска точка со надморска височина од 884 м и Рача со надморска височина од 904 м. Оваа нагла промена на теренот геоморфолошки е во корелација со геолошките и хидролошките карактеристики на локацијата, а се отсликува и во тектониката, како и количините и правецот на движење на подземните води.

Геологија / литологија: Врз основа на теренските опсервации, поранешните и современите истражувања, геолошката градба на локацијата Студенчишко Блато е претставена со кватерни седиментни творби, од кои најзастапени се алувијалните седименти. Тие се изградени од песоци – разногранулирани, чакалести, чакалесто – песокливи седименти и лапоровито – глиновити материјали. Седиментите се нерамномерно сложени и честопати слабо збиени. Чакалите се со сантиметарски идециметарски големини и на места со покрупни парчиња. Во овие кватерни седименти регистрирани се езерски барски седименти претставени со тиња и прашливи материјали.

Тектоника и сеизмика: Од сеизмички аспект од посебно значење се раседите кои се протегаат долж источниот брег на Охридското Езеро. За овие раседи врзани се помал број на хипоцентри со претежно сеизмичен интензитет од 7 степени МЦС и неколку појаки со интензитет од 8 до 9 степени МЦС.

Хидрологија / хидрографија: Студенчишко Блато, во минатото претставувало интегрален дел од Охридското Езеро. Се протегало северно и јужно од Студенчишка Река (денес каналот Студенчишта) и со многубројни канали било поврзано со Охридското Езеро. Секоја промена на нивото на водата од Езерото директно влијаела и на Блатото.

Со прокопување и продлабочување на Студенчишкиот Канал, поради намалувањето на брзината на движење на водата на Студенчишка Река, природниот канал започнува да се засипува со нанос и да обраснува со трска. Со текот на времето се изгубиле и последните природни траги од некогашната Студенчишка Река (Студенчишки Канал). На просторот на Блатото, во неговиот највлијателен дел, е изграден Расадник.

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Некогаш интегрален дел на блатниот систем, водите на Билјанините Извори, денес се зафатени за потребите на Градот Охрид, а поширокиот простор е пренаменет и уреден како спортски центар, кој се граничи со Блатото.

Покрај антропогеното влијание врз Студенчишко Блато, кое видливо директно влијае на неговите граници, на границите на Блатото и неговата вкупна површина влијае и режимот на нивото на Охридското Езеро. Директно влијание на блатото имаат Билјанини Извори. Големо влијание на Блатото имаат и врнежите кои паѓаат директно на неговата површина, но и на сливот кој го храни езерото. Поради карстниот терен над блатото, точните граници на сливот од каде истото се храни не може да се потврдат, но може да се посочи дека дел од водите во Блатото се надополнуваат и од врнежите кои паѓаат на планината Галичица. Најголем дел од овие води завршуваат во Билјанините Извори, но секако дел понираат и се дел од хидрологијата на Блатото.

Хидрографската мрежа во сливната површина, која физички гравитира кон Студенчишкото Блато, е слабо развиена и речиси да ја нема, со исклучок на малиот водотек Длабок Дол и неколку незначителни суводолици. Во овој простор досега се регистрирани неколку поголеми и помали извори со различна издашност. Издашноста на Билјанини извори се движи од 0,050 до 0,300 m³/s, Изворот Беј Бунар кој е лоциран на север од Билјани Извори има издашност од 0,040 – 0,100 m³/s. Покрај Билјанини Извори, во граници на блатото и околу него постојат неколку помали извори кои го хранат блатото со нови свежи количини на вода. Дел од нив се лоцирани веднаш под регионалниот пат Охрид – Св.Наум. Генезата на подземните води, кои го хранат мочуриштето, е од атмосферско потекло и се создаваат од инфилтрираните атмосферски води што доаѓаат од планината Галичица. Нивото на Езерото претставува основен фактор за состојбата на Блатото. Несомнено е дека водите од Блатото комуницираат со Езерото и токму нивото на Езерото е регулатор на нивото на подземните води во Блатото. Сигурно е дека високите водостои на Езерото прават поголема бариера на истек на водите кон него и го зголемуваат нивото на подземната вода во Блатото, а при високи водостои, како што беа во 1963 година и во пролетта 2010 година, тоа станува составен дел на Езерото.

Врз основа на анализираните параметри за квалитетот на водата во Блатото генерално може да се констатира зголемено органско и нутриентно оптоварување во примероците вода, посебно во примерокот кај Блатото, што секако се должи на малото количество на вода и недостаток на прилив на свежа вода во тој дел.

Клима:

Во Охридскиот регион преовладува умерено - континентална клима, во одредена мера модифицирана, како последица на струењата кои продираат од Јадранско Море преку реката Црн Дрим. Овие струења, заедно со влијанието на Езерото, придонесуваат пред сè во формирање на специфичен термички и плувиометриски режим, кои се карактеризираат со мали амплитуди на температурата на воздухот во текот на годината и концентрација на пообилни врнежи во зимско - пролетните месеци

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Почви:

Најважни почви за Студенчишкото Блато се несомнено хистосолите. Филиповски (1999) дава и податоци за присуство на мочуришно-глејни почви. Овие два типа почви се подробно разработени. Останатите почви кои се видоизменети под влијание на антропогените активности (почвите под овоштарници, ниви и градини) не се одделно обработени. Треба да се има предвид дека во крајбрежниот дел на Охридското Езеро се наоѓаат и суаквални почви (гитја, сапропел и сл.).

1.1.1 Флора

Виши растенија: Охридското Блато "Студенчишта" е малку истражувано и покрај тоа што е дел од Охридското Езеро. Според Талевска (2005) и Talevska et al. (2009) во овие локалитети најчести се следните васкуларни хидрофити: *Potamogeton perfoliatus* L., *Stuckenia pectinata* (L.) Börner, *Potamogeton lucens* L., *Potamogeton crispus* L., *Potamogeton acutifolius* Link., *Zannichellia palustris* L., *Myriophyllum spicatum* L., *Myriophyllum verticillatum* L., *Ceratophyllum demersum* L., *Ceratophyllum submersum* L., *Vallisneria spiralis* L., *Eloдея canadensis* Rich.& Michx., *Ranunculus trichophyllus* Chaix.ex Vill., *Najas marina* L. и *Najas minor* All. Од харите (песи) се среќаваат: *Chara tomentosa* L., 1753, *Chara ohridana* (Kostic) Krause 1997, *Chara kokeilii* A.Braun 1847, *Chara intermedia* A.Br.1836 и *Nitella opaca* (Bruzelius) C.Agardh 1824 (Трајановска 2009).

Дијатомејски алги: Покрај научните публикации кои се однесуваат за составот и таксономијата на дијатомеите во Студенчишко блато, досега постои и прелиминарна студија за биодиверзитетот на блатниот екосистем (Спирковска и сор. 2012) во која е даден список на 89 дијатомејски таксони. Најголем дел од утврдените дијатомеи (вкупно 62) припаѓаат кон групата на видови со космополитско (широко) распространување. Сепак утврдено е и присуство на 11 видови кои водат како ендемични за сливното подрачје на Охридското Езеро, како и четири видови кои се сметаат за ретки во флора на Македонија (со 2-5 познати локалитети), и еден вид за кој ова блато е прв наод за Македонија. Ендемичните видови се досега познати за Охридското Езеро или пак за Изворите кај Св. Наум. Во текот на новите истражувања на Студенчишкото Блато се утврдени вкупно 106 дијатомејски таксони. Видовиот состав е претставен со две големи групи таксони: 1) космополитски (широко распространети во Северна Македонија и Европа) и 2) ендемични (карактеристични за сливно подрачје на Охридско Езеро) видови.

1.1.2 Фауна

Инвертебрати: Фауната на Студенчишкото Блато и фауната на Охридското Езеро значително се разликуваат бидејќи крајбрежните видови слабо пенетрираат во езерскиот екосистем на Охридското Езеро (Смиљков и Шапкарев 1998). Заедничките видови за Охридското Езеро и крајбрежните води околу Езерото изнесува 16% за гастроподната фауна, 20% за триклаидната фауна (Stanković & Radoman (1955): во Смиљков и Шапкарев 1998), 35% за олигохетната фауна (Шапкарев 1966) и 22,5% за хирономидите (Смиљков и Шапкарев 1998).

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Вилински коњчиња: Од литературните податоци (Филевска 1954; Peters & Hackethal 1986; Jović & Mihajlova 2009) и теренски истражувања за Студенчишкото Блато може да се наведат 34 видови вилини коњчиња.

Дневни пеперутки (Lepidoptera): Влажните ливади и блатните станишта се местата каде се среќаваат најголемиот број на дневните пеперутки. Како основен фактор кој го задоволуваат овие станишта е диверзитетот на растенија кои се достапни во текот на поголемиот дел од животен циклус на пеперутките. Иако е преостанат само мал дел од некогашното блато, Студенчишта изобилува со видово разнообразие. Според UTM картите на Шајдер и Јакшич (Scheider & Jakšić, 1989), во Охридскиот Регион преку целата година можат да се сретнат 138 видови на дневни пеперутки, што претставува 68% од вкупниот број на видови во Македонија.

Тркачи (Coleoptera, Carabidae): Единствените досега објавени податоци за фауната на Студенчишко Блато може да се најдат кај Христовски (2007) и Hristovski & Gueorguiev (2015). Во овие трудови се наведени податоци за видови собрани со теренските истражувања на Студенчишкото Блато и од ревизијата на збирката во Народниот музеј во Струга (збирка на Н. Незлобински). Од спроведените истражувања и литературните извори може да се претстави следниот список на видови од фамилијата на тркачите (Coleoptera, Carabidae) кој содржи 46 видови.

Акватични микроинвертебрати: Во истражуваните локалитети се пронајдени претставници од сите групи кои се предмет на истражувањето (Rotifera, Cladocera, Copepoda и Ostracoda).

Најголемо видово разнообразие се јавува кај ротиферите, што е и очекувано, со оглед на бројот на видови кои се евидентирани во литоралниот појас на Езерото (Tasevska *et al.*, 2019), како и големата способност за (ре)колонизација и распространување на ротиферите кои и вообичаено покажуваат висок диверзитет во слатководните екосистеми (Serafim *et al.*, 2003; Segers, 2008). Констатирано е присуство на повеќе од 10 бентосни и фитофилни видови, но секако оваа бројка е многу поголема и само со детална анализа можат да бидат дадени попрецизни податоци.

По однос на типот на живеалиштето, најголем број видови се констатирани во каналот под Хидробиолошки завод, кој е своевиден ракавец од Студенчишкиот канал, со мирна, скоро стоечка вода. Делот каде што е колекциониран материјалот е обраснат со водна вегетација каде се овозможува напластување на тињест материјал и детритус кој произлегува претежно од распадатите делови на крајбрежните растенија.

Акватични макроинвертебрати: Во Билјанините Извори живеат пет видови хирономиди. 10 видови еднедневки од фамилијата Baëtidae (Ephemeroptera). За изворите, во близина на Студенчишкото Блато, се познати девет видови планарии (Plathelminthes, Turbellaria, Tricladida). За Студенчишкото Блато и неговите извори од кои се полни (или се полнело) се наведуваат 7 видови на дождовни црви.

Риби: Во Студенчишкото Блато и Студенчишкиот Канал се среќаваат 15 видови на риби, кои доаѓаат заради исхрана, презимување и размножување.

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Водоземци и влекачи: Од претставниците на Водоземците се присутни најмалку девет видови, а од претставниците на Влекачите најмалку осум видови.

Птици: Вкупниот број на видови е релативно голем (79 видови од 32 фамилии, меѓу кои и видови кои еколошки не се поврзани со блатото и случајни видови кои се среќаваат во зимскиот период), тие се среќаваат во мал број единки или двојки, и од тој аспект, споредено со значењето на Охридското Езеро како меѓународно признен значаен орнитолошки локалитет од светско значење, Блатото денес има само минимално значење за заштитата на птиците. Најголемиот број видови (31) се станарки, 19 се транзиторни, 18 се зимски гости, само 8 се преселни гнездилки и 3 вида се случајни, односно доаѓаат нередовно.

Цицачи: Најзначајно е присуството на видрата (*Lutra lutra*), а веројатно се присутни и повеќе видови глодари (без конзервациско значење), лисицата (*Vulpes vulpes*), творот (*Mustela putorius*), куната белка (*Martes foina*) и други.

1.1.2.1 Фитоценози (растителни заедници)

Блатна и мочуришна вегетација: Според Мицевски (1963) во Македонија се среќавале 10 блатни заедници. На просторот на Студенчишкото Блато се познати вкупно пет блатни заедници:

Класа PHRAGMITETEA Tx. et Preis. 1942

ред Phragmitetalia eurosibirica W. Koch 1926

сојуз Phragmition

асоцијација **Scirpeto-Phragmitetum W. Koch 1926**

асоцијација **Oenantheto-Roripetum Lohm. 1950**

сојуз Sparganio-Glycerion Br.-Bl. et Siss. 1942

асоцијација **Sparganio-Glycerietum fluitantis Br.-Bl. 1925**

сојуз Magnocaricion W. Koch 1926

асоцијација **Caricetum elatae W. Koch 1926**

субасоцијација lysimachietosum Mic. 1959

асоцијација **Cyperetum longi Mic. 1957**

Вегетација на влажни ливади:

Класа MOLINIO-ARRHENATHERETEA Br.-Bl. et Tx. 1943

ред Trifolio-Hordeetalia H-ić 1963

сојуз Trifolion resupinati Mic. 1957

асоцијација **Trifolietum nigrescentis-subterranei Mic. 1957**

Екосистеми и живеалишта: Од описот на растителните заедници лесно може да се издвојат типовите хабитати кои се среќаваат во Студенчишкото Блато. Од природните и полуприродните хабитати тука се среќаваат алкални блата, мочуришта и влажни ливади, а од антропогените: овоштарници, ниви, градини, куќи и инфраструктурни објекти.

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

1.2 Причини за проблемите кои се предмет на разгледување

Потребата од воспоставување формална заштита на Студенчишкото блато е нотирана во Просторниот план на Република Македонија (2000-2020), поточно во Студијата за природно наследство (2004). Блатото Студенчишта претставува последен глацијален реликтен остаток на блатната вегетација во нашата држава, развиен за време на периодот на плеистоценот. **Блатото е во загрозувана состојба заради:** присуство на депонија, прекината комуникација со езерото, палење и уништување на блатната вегетација и формирање на обработливи површини.

Ова е прв регистриран случај на исчезнување на една цела растителна заедница, како последица на антропогениот фактор. Студенчишко блато е директно или индиректно засегнато со неколку плански документации кои имаат извршен карактер. Пред се, тука се мисли на урбанистичко – планската документација која се подготвува на локално ниво, во самата општина каде територијално припаѓа подрачјето. Подрачјето Студенчишко Блато се предложува да добие статус на заштита во **категирија IV - Парк на природата**, според Законот за заштита на природата. Во предлогот се дефинирани три зони на заштита: зона за строга заштита, зона за активно управување и зона за одржливо користење.

Врз основа на Законот за заштита на природата од 19.06.2021г. во сила е Решение за привремена заштита на Студенчишко Блато се до усвојувањето на Закон за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата. Вкупната површина на заштита изнесува 60.23 хектари.

2. Цели на предлог регулативата

Со донесување на **Закон за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата** ќе се овозможи:

- зачувување на природната состојба на локалитетот Студенчишко Блато преку заштита на природните и други вредности;
- спречување на дејствија што можат непосредно или посредно да предизвикаат нарушување на живеалиштата и екосистемите;
- создавање на поволни услови за заштита, зачувување и унапредување на биолошката и пределската разновидност;
- одржливо користење на природните ресурси на начин на кој не се загрозува опстанокот на живеалиштата и видовите.

3. Можни решенија (опции)

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

3.1 Опис на решението „не прави ништо“ - не донесување на Закон за прогласување на Студенчишко Блато за Парк на природата.

Со недонесувањето на законот и понатаму во Студенчишко Блато ќе продолжи деградацијата на бројните природни вредности од локално и светско значење. Без поставувањето на режим на заштита, нема да биде возможно планирање и спроведување на мерки за реставрација, заштита и управување со живеалиштата и видовите, односно одржување на екосистемите на системски и одржлив начин.

3.2 ОПЦИЈА – Да се донесе Закон за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата.

Донесувањето на Законот е голем исчекор од аспект на почитување и спроведување на обврските од националното законодавство, но и исполнување на ЕУ обврските во однос на заштитата на видовите и живеалиштата од европско значење, како и обврските кон меѓународните конвенции од областа на заштитата на природата.

Истовремено, покрај заштитата на природните вредности, особено е значајна придобивката за населението кое живее на тоа подрачје и покрај зачувувањето на животната средина, можностите за одржлив економски развој.

Со прогласувањето на Студенчишко Блато за Парк на природата ќе се овозможи соодветно унапредување, заштита и управување природните вредности на тоа подрачје, соодветно управување со истите и спречување на нивно понатамошно уништување.

Опис на можните решенија (опции) за решавање на проблемот

- Со донесувањето на законот за Студенчишко Блато во Парк на природата кое е подрачје кое поседува еден или повеќе изворни, ретки и карактеристични компоненти на природата (растителни, габни и животински видови и заедници, релјефни форми, хидролошки вредности и друго) ќе се утврдат планови за управување со идното заштитено подрачје. Исто така ќе се изврши Реставрација на Блатото
- Управување и ревитализација на природните хабитати.
- Дефинирање на посебните функции во заштитениот простор утврден со ГУП на градот Охрид и деловите кои го тангираат.
- Расчистување на Студенчишкиот Канал од пловни објекти и овозможување на природните врски со Блатото.
- Преиспитување на насоките за уредување на плажите, а до добивање на насоки за уредување и користење на плажите усогласени со определбите за чување и заштита на блатото Студенчишта.

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

- Целосно спречување на ловот.
- Заштита од вознемирување.
- Заштита од загадување.
- Утврдување на концепт за користење на Блатото во научни цели.
- Утврдување на концепт за користење на Блатото во едукативни цели.
- Развивање одржлив еколошки туризам.

3.3 Опција „запирање на постапката“ - со запирање на постапката за недонесување на Закон за прогласување на Студенчишко Блато за Парк на природата.

Ќе се продолжи со деградација на бројните природни вредности. Без поставувањето на режим на заштита, нема да биде возможно планирање и спроведување на мерки за реставрација, заштита и управување со живеалиштата и видовите, односно одржување на екосистемите на системски и одржлив начин.

4. Проценка на влијанијата на регулативата

Можни позитивни и негативни влијанија од секоја од опциите:

Опција „не прави ништо“ - Со недонесување на Законот за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата и понатаму ќе продолжи неконтролираното преземање активности на подрачјето на Студенчишко Блато и неговото неповратно уништување со губење на вредностите и можностите за одржлив развој кои истиот ги има.

4.1 Економски влијанија:

Позитивни влијанија

Позитивни влијанија и придонес на подрачјето кон локалниот, регионалниот и/или националниот економски развој. Директно, подрачјето не се очекува да даде значителен придонес кон локалниот, регионалниот и/или националниот економски развој, туку неговата поддршка е значителна и посредна. Тоа пред се сè однесува на поддршката што екосистемот кој егзистира на просторот на предложеното подрачје му ја дава на Охридското Езеро кој пак е од суштинско значење за стопанството во регионот, а посебно туризмот. Одржувањето на екосистемот на Охридското Езеро ќе значи и понатаму препорака за добра туристичка дестинација, која пак, ќе привлекува зголемен број на туристи, со што ќе се одржува економската состојба во позитивна насока. Правилно раководен развој на туризмот во регионот на Охридското Езеро, а кој ќе се потпира на

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

природните вредности на самото Охридско езеро, може да придонесе кон зголемен економски развој не само локално, туку и регионално и национално.

Постоењето на Хидробиолошкиот Завод, како значајна научна установа мора да се искористи за збогатување на туристичката понуда за сите оние кои сакаат да се запознаат со природните вредности на Охридското Езеро, а со тоа и на самото Блато.

Дополнително, мора да се има предвид дека Охридското Езеро територијално припаѓа на две држави (Македонија и Албанија), со што економските ефекти ќе имаат влијание не само национално, во рамките на нашата држава, туку и на меѓународен план.

Негативни влијанија

Неконтролираното користење на природните добра и ресурси ќе доведе до нивно деградирање, со што на долг рок ќе ја намали економската активност.

4.2 Фискални влијанија

Недонесувањето на Законот ќе предизвика негативни фискални влијанија кон традиционалните стопански дејности кои се практикувале во областа на Студенчишко блато како што се рибарство и ловство. Студенчишко Блато отсекогаш нудело екосистемски услуги на локалното население, пред се како извор на храна, и поддршка на изворите на храна. Заради тоа во иднина управувачот на идното заштитено подрачје треба да размислува во зоната на одржливо користење да развива традиционални и еколошки практики кои ќе ги примаат и туристите кои го посетуваат Охридскиот регион.

4.3 Социјални влијанија

Позитивни влијанија

Преземањето на одредени активности на целокупното подрачје на Студенчишко Блато кое е идентификувано како важно влажно подрачје во рамките на Нацрт-Националната еколошка мрежа, кое е значајно и од аспект на миграција на птици и други мобилни видови поврзани со влажни хабитати ќе овозможи бенефит за натамошното население и заштита на блатото.

Негативни влијанија

Неконтролираното вршење на економски активности ќе доведе до негово уништување и загуби на вредностите на подрачјето.

4.4 Влијанија врз животната средина

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Негативно влијание: Недонесување на законот со кој ќе се овозможи воспоставување на зони за заштита во кои јасно ќе бидат определени активностите кои може да се преземаат на делот кој треба да се прогласи за парк на природата ќе придонесе до неповратно уништување на одредени природни вредности на Студенчишко Блато.

Вредноста на Студенчишкото Блато е препознаена како Природно наследство, од Просторниот План на Република Македонија. Истото е предложено за заштита во категорија Посебен природен резерват.

Биолошката разновидност игра клучна улога во функционирањето на екосистемите, па затоа тие се чувствителни на промени во бројноста на популациите или одделни видови. Со намалувањето на видовиот диверзитет во составот на еден екосистем, следствено се нарушува неговата функционалност, а тоа од своја страна доведува до губење на потенцијалот за обезбедување на добра и услуги без кои човекот не може да се замисли. Едно од решенијата за да се спречи загубата, деградацијата и фрагментацијата на природните живеалишта во Македонија е да се зголеми површината на заштитени подрачја, како и нивното функционално поврзување.

Според анализите на биолошката разновидност во Република Северна Македонија презентирани во Петтион национален извештај кон КБР, некои од екосистемите, како шумите, природните ливади и водните тела се клучни за зачувување, затоа што подржуваат богата биолошка разновидност и се важни заради екосистемските услуги што ги даваат.

4.5 Административни влијанија и трошоци

а) трошоци за спроведување

Нема

б) трошоци за почитување на регулативата

Нема

5. Консултации

5.1 Засегнати страни и начин на вклучување

Нацрт текстот на законот на македонски и албански јазик е објавен и на веб страницата на Министерството за животна средина и просторно планирање и на ЕНЕР на 16.06.2021г.

Нацрт текстот е доставен на мислење до сите засегнати страни.

1. Органи на државна управа :

- Министерство за животна средина и просторно планирање
- Секретаријат за законодавство
- Министерство за земјоделство шумарство и водостопанство
- Министерство за економија
- Министерство за транспорт и врски

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

- Министерство за внатешни работи
 - Хидробиолошки Завод Охрид
 - АРМ
2. Единици на локална самоуправа
- Општина Охрид
 - Совет за развој на Југо Западен Плански Регион и
 - ЗЕЛС (Заедница на единици на локална самоуправа).
3. Јавни претпријатија:
- Национален парк Галичица
 - ЈП за стопанисување со пасишта и
 - ЈП за државни патишта
4. Агенции:
- Агенција за планирање на просторот
 - Агенција за катастар на недвижности на Република Северна Македонија
 - Агенција за промоција и поддршка на туризмот
5. Стопански Комори
- Стопанска Комора на РСМ
 - Стопанска Комора на Југозападна Македонија
6. Акционерски друштва
- АД ЕЛЕМ Електрани на Северна Македонија
 - ЕЛЕМ ТУРС
 - АД МЕПСО - Оператор на електропреносниот систем на Република Северна Македонија, Акционерско друштво за пренос на електрична енергија и управување со електроенергетскиот систем и
 - ЕВН Македонија Електрани ДООЕЛ Скопје
7. Локалното население кое живее или има имот во предложеното подрачје, но и целокупната јавност во градот Охрид, туристички капацитети (хотели, мотели, ресторани) во непосредна близина, жителите на Рача и Велестово, ловното друштво „Охрид“, како и останати здруженија и асоцијации како невладини организации (социјални и еколошки НВО-а)
- 5.2 Преглед на добиените и вградените мислења
ПВР е во фаза на нацрт.

6. Заклучоци и препорачано решение

6.1 Споредбен преглед на позитивните и негативните влијанија на можните решенија (опции)

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

ОПЦИЈА „Не прави ништо“

Оцијата „не прави ништо“ е неприфатлива, бидејќи со ова решение не се обезбедува заштита на природните вредности на делот на Студенчишко Блато.

Доколку се остане на оваа опција, односно не се донесе Закон со кој Студенчишко Блато би се заштитило како подрачје ќе продолжи неконтролираното преземање активности на подрачјето на Студенчишко Блато и неговото неповратно уништување со губење на вредностите и можностите за одржлив развој кои истиот ги има.

ОПЦИЈА 1 - Да се донесе нов Закон за прогласување на Студенчишко Блато за парк на природата

Донесувањето на Законот е голем исчекор од аспект на почитување и спроведување на обврските од националното законодавство, но и исполнување на ЕУ обврските во однос на заштитата на видовите и живеалиштата од европско значење, како и обврските кон меѓународните конвенции од областа на заштитата на природата.

6.2 Ризици во спроведувањето и примената на секое од можните решенија (опции)

Ризик за опција „не прави ништо“ – девастација на природните вредности и исцрпување на природните ресурси.

Опција 1 – одоговлекување на донесување на законот за прогласување и доцнење со постапката ќе оневозможи идно управување со заштитеното подрачје.

Врз основа на проценетите капацитети на институциите, кои би ги задоволиле барањата за идно управување со заштитеното подрачје - „Парк на природата Студенчишко Блато“, опишани во претходните поглавија, се предлага локалната самоуправа на општина Охрид да ги преземе надлежностите за управување. Во таа насока, Општината ќе формира одделение со кадар, и ќе формира буџетска линија на која ќе пристигнуваат средства од можни извори на финасирање

6.3 Препорачано решение со образложение

Препорачано решение е Опција 1 - Да се донесе Закон за прогласување на на Студенчишко Блато за парк на природата

7. Спроведување на препорачаното решение

7.1 Потреба од менување на закони и подзаконска регулатива во областа или други сродни области.

Нема

7.2 Потребни подзаконски акти и рок за нивно донесување

нема

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

7.3 Органи на државната управа, државни органи и други органи надлежни за спроведување

Заради ефикасно управување со подрачјето на паркот на природата Студенчишко Блато, Општина Охрид формира Совет на засегнати страни и Научен Совет, како консултативни тела во согласност со Законот за заштита на природата.

7.4 Активности за обезбедување на ефикасно спроведување на предлогот на закон

Заради спроведување на Законот потребно е да се преземат низа активности со цел негово ефикасно спроведување, меѓу кои и редовно одржување на состаноци со претставници од централната, локална власт, бизнис секторот, невладиниот сектор и руралното население. Исто така, потребно е да бидат спроведени информативни кампања за промовирање на обврските на државните органи, органите на локална самоуправа, бизнис секторот и граѓаните.

8. Следење и евалуација

8.1 Начин на следење на спроведувањето

Спроведувањето на законот ќе се врши од страна на надлежните институции и тоа:

Влада на Република Северна Македонија

Субјект за управување

Министерство за животна средина и просторно планирање

Државен инспекторат за животна средина

Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство

Општина Охрид заради ефикасно управување со подрачјето на паркот на природата Студенчишко Блато и ќе формира Совет на засегнати страни и Научен Совет, како консултативни тела во согласност со Законот за заштита на природата Министерството за животна средина и просторно планирање и Управата за животна средина потребно е да го следат донесувањето на Планот и Програмите за управување со подрачјето на Студенчишко Блато.

8.2. Евалуација на ефектите од предлогот на закон и рокови

Влада на Република Северна Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Евалуација на ефектите од имплементација на регулативата ќе се следат врз основа на поставените индикатори за следење:

- Формирање на субјект за управување
- Воспоставување на чуварска служба;
- Објавување на границите на националниот парк на веб страницата на јавната установа;
- Донесување на План за управување со Студенчишко Блато – парк на природата;
- Донесување на годишна програма за заштита на природата.

Изјава од државниот секретар

Нацрт Извештајот за проценка на влијанието на регулативата е изготвен во согласност со Методологијата за проценка на влијанието на регулативата. Тој дава реална проценка на можните влијанија и очекуваните ефекти, како и трошоците кои се однесуваат на секоја од утврдените можни решенија (опции) за решавање на проблемот.

Датум: _____

.....
потпис на државен секретар,
Каја Шукова

Изјава од министерот

Врз основа на резултатите од анализите прикажани во Извештајот за проценка на влијанието на регулативата сметам дека препорачаното решение (опција) претставува најдобар начин за решавање на проблемот и постигнување на очекуваните ефекти на најекономичен начин.

Датум: _____

.....
потпис на министер,
Naser Nuredini